

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებათა მიმოხილვა

აბსტრაქტი

„საკონსტიტუციო სამართლის ჟურნალი“ აგრძელებს მკითხველთათვის საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს უახლესი პრაქტიკის მიმოხილვის შეთავაზებას. მიმდინარე გამოცემისათვის გამოსაქვეყნებლად შეირჩა საკონსტიტუციო სასამართლოს სამი მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება. ჟურნალის რედაქცია იმედს იტოვებს, რომ საკონსტიტუციო სასამართლოს პრაქტიკის მიმოხილვა აამაღლებს სამართლებრივი დისკუსიის დონეს სასამართლოს საქმიანობის მიმართ.

2021 წლის 28 დეკემბრის №3/2/1478 გადაწყვეტილება

2021 წლის 28 დეკემბერს, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პლენუმმა მიიღო №3/2/1478 გადაწყვეტილება საქმეზე „თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის მე-20 ნაწილის მე-2 წინადადების, 25-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მე-3 წინადადების, 48-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების, მე-5 ნაწილის პირველი წინადადებისა და მე-7 ნაწილის პირველი წინადადების კონსტიტუციურობის თაობაზე“ (კონსტიტუციური წარდგინება №1478).

საქმეზე სადავოდ იყო გამხდარი ორი ერთმანეთისაგან განსხვავებული საკითხი. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით განსაზღვრული სადავო ნორმების ნაწილი ადგენდა ბრალდებულის ვალდებულებას, ილაპარაკოს მხოლოდ სიმართლე იმ შემთხვევაში თუ სასამართლოში ჩვენების მიცემას გადაწყვეტს. საქმეზე აგრეთვე სადავო იყო საპროცესო ნორმა, რომელიც გამორიცხავდა სისხლის სამართლის საქმის განმხილველი მოსამართლის მიერ, მხარეების შეთანხმების გარეშე, კითხვის დასმის შესაძლებლობას.

პირველ დავის საგანთან დაკავშირებით კონსტიტუციური წარდგინების ავტორი მიუთითებდა, რომ სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობა, ჩვენების მიცემამდე სავალდებულო ფიცის დადებისა და სიმართლის თქმის ვალდებულების დაკისრების გზით, ბრალდებულს დუმილის უფლებით სარგებლობასა და ცრუ ჩვენების მიცემას შორის არჩევანის წინაშე აყენებდა. კერძოდ, წარდგინების ავტორის პოზიციით, ცრუ ჩვენების მიმართ სსსკ-ით განსაზღვრულ მკაცრ სანქციებს მსუსხავი ეფექტი აქვთ და უბიძგებენ ბრალდებულს, ისარგებლოს დუმილის

უფლებით, როდესაც არჩევანის გაკეთება დანაშაულის აღიარებასა და ცრუ ჩვენების მიცემას შორის უწევს. კონსტიტუციური წარდგინების ავტორი მეორე დავის საგანთან მიმართებით აგრეთვე განმარტავდა, რომ სისხლის სამართლის საქმის თაობაზე შეფასების განმახორციელებელი და საბოლოო გადაწყვეტილების მიმღები პირი მოსამართლეა, რომელიც ადგენს და აფასებს საქმის საბოლოოდ გადაწყვეტისათვის მნიშვნელოვან გარემოებებს. ამდენად, კონსტიტუციური წარდგინების ავტორის აზრით, მოსამართლეს უნდა ჰქონოდა შესაძლებლობა, მხარეთა თანხმობისგან დამოუკიდებლად, დაესვა დამაზუსტებელი კითხვები, რომლებიც აუცილებელი იქნებოდა ბუნდოვანების გასაფანტად, კონკრეტული საკითხის გადასაწყვეტად და სამართლიანი სასამართლოს უზრუნველსაყოფად.

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ თავის გადაწყვეტილებაში, პირველ რიგში, განმარტა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის მე-4 პუნქტში მოხსენიებული ტერმინი „მოწმე“ მოიაზრებს, მათ შორის, ბრალდებულს, რომელიც საკუთარი თავის დაცვის სასარგებლოდ ჩვენების მიცემას გადაწყვეტს. ამდენად, დაცვის მხარის მიერ მოწმეების გამოძახებისა და დაკითხვის უფლება, მათ შორის, გულისხმობს, ბრალდებულის მიერ ჩვენების მიცემას. ამ გზით, ბრალდებულს ეძლევა შესაძლებლობა, სისხლის სამართლის საქმესთან დაკავშირებით, გადაწყვეტილების მიმღები სასამართლოს წინაშე წარადგინოს მოვლენათა განვითარების თავისი ვერსია, გავლენა იქონიოს საქმის მიმდინარეობის პროცესსა და საბოლოო შედეგებზე.

აღნიშნულის შემდეგ საკონსტიტუციო სასამართლომ მიუთითა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის მე-11 პუნქტით გარანტირებული თვითინკრინაციისგან დაცვის პრივილეგია დაკავშირებულია ბრალდებულის ნების თავისუფლების პატივისცემასთან, შეინარჩუნოს დუმილის უფლება. შესაბამისად, დასახელებული კონსტიტუციური გარანტია ემსახურება პირისათვის დუმილისა და ჩვენების მიცემის უფლებებს შორის არჩევანის თავისუფლების გარანტირებას. ხსენებული უფლების შეზღუდვას ვერ გამოიწვევს რეგულირება, რომლის ფარგლებშიც არ ხორციელდება პირის ნებელობით ელემენტებზე ზემოქმედება მისგან მტკიცებულების/ჩვენების მოპოვების მიზნით. საკონსტიტუციო სასამართლომ მიმოიხილა სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის რელევანტური ნორმები და აღნიშნა, რომ ბრალდებული, საკუთარი სტატუსისა და უფლებრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, მოწმეთა სხვა კატეგორიისაგან განსხვავებით, გათავისუფლებულია, მათ შორის, ჩვენების სასამართლოში მიცემის ვალდებულებისაგან. ამდენად, სასამართლოში ჩვენების მიცემა ბრალდებულის უფლებაა და იგი თავისუფალი ნების საფუძველზე

განხორციელებულ აქტს წარმოადგენს. ამ მხრივ, ბრალდებულს გააჩნია თავისუფალი არჩევანი – გამოიყენოს დუმილის უფლება და ისარგებლოს თვითინკრიმინაციისაგან დაცვის პრივილეგიით ან საკუთარი დაცვის სასარგებლოდ მისცეს ჩვენება. ამასთან, იმ დათქმით, რომ დუმილის შენარჩუნების სასარგებლოდ მიღებული გადაწყვეტილება არ შეიძლება, შეფასებულ იქნეს ბრალდებულის ბრალეულობის დამადასტურებელ მტკიცებულებად.

საკონსტიტუციო სასამართლომ აგრეთვე ხაზი გაუსვა, რომ ბრალდებულს ბუნებრივად შეიძლება ჰქონდეს სასამართლოსთვის ფაქტების არასწორად მიწოდების ინტერესი. მის მიერ ჩვენების მიცემისას ფიცის დადების სავალდებულო პროცედურა და ცრუ ჩვენებისთვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დაკისრების თაობაზე გაფრთხილება კი ემსახურება, მათ შორის, სწორედ ბრალდებული მოწმის მხრიდან სასამართლოსათვის მხოლოდ სიმართლის შემცველი ინფორმაციის მიწოდებისა და, ამ გზით, ჩვენების სანდოობის სამართლებრივ უზრუნველყოფას. პასუხისმგებლობის საფრთხის გარეშე ჩვენების მიცემის შესაძლებლობა შეამცირებს ბრალდებულის ჩვენების სანდოობას, რაც არც მართლმსაჯულების განხორციელებას დაეხმარება და, ამავდროულად, მნიშვნელოვნად დააზარალებს უდანაშაულო ბრალდებულის მიერ თავის დაცვის შესაძლებლობას. ამგვარად, სასამართლომ დაასკვნა, რომ ბრალდებულს არ გააჩნია ცრუ ჩვენების მიცემის კონსტიტუციური უფლება. სამართლებრივი სისტემა კი, რომელიც ბრალდებულის მიერ ჩვენების მიცემის შესაძლებლობას ითვალისწინებს მხოლოდ სიმართლის თქმის პირობით, არ ზღუდავს თვითინკრიმინაციისგან დაცვის კონსტიტუციურ პრივილეგიას.

საკონსტიტუციო სასამართლომ განსახილველი გადაწყვეტილებით ასევე შეაფასა მოსამართლისათვის კითხვის დასმის შეზღუდვის კონსტიტუციურობა და იგი შეუთავსებლად მიიჩნია სამართლიანი სასამართლოს უფლებასთან. გადაწყვეტილებაში განმარტებულია, რომ მოსამართლეთა მიერ კითხვის დასმის შესაძლებლობის შეზღუდვა იმ მოტივით, რომ საქმისათვის მნიშვნელოვანი გარემოება სხდომაზე არ გამოვლინდეს, არა მხოლოდ სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლების მოთხოვნას არ წარმოადგენს, არამედ არსებითად ეწინააღმდეგება სისხლის სამართლის პროცესის მიზნებს. კერძოდ, საქმეზე ობიექტური ჭეშმარიტების დადგენის ინტერესი არ შეიძლება, დამოკიდებული იყოს მხოლოდ მხარეთა სურვილზე ან მათ კომპეტენციაზე. კონკრეტულ საქმეზე სამართლიანი და ჯეროვანი მართლმსაჯულების განხორციელების გარანტიას ინდივიდუალური მოსამართლე (ან ნაფიცი მსაჯულების სასამართლო) ქმნის. საქმის განმხილველი სასამართლოს პასუხობამ და ხელოვნურმა ბოჭვამ

შესაძლოა, გამოიწვიოს უსამართლობა – უდანაშაულო პირის მსჯავრდება ან დამნაშავე პირის პასუხისმგებლობისგან გათავისუფლება. ამ მხრივ, საკონსტიტუციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საჭიროა, მოსამართლეს გააჩნდეს შესაძლებლობა, სხდომაზე ყოველმხრივ და სრულყოფილად გამოიკვლიოს საქმისათვის მნიშვნელოვანი ყველა გარემოება, რომელიც აუცილებელია შინაგანი რწმენის ჩამოყალიბებისა და საქმეზე ჯეროვანი მართლმსაჯულების განხორციელებისათვის. ამისათვის კი მას უნდა ჰქონდეს კითხვების დასმის შესაძლებლობა, როდესაც ბუნდოვანია დანაშაულად მიჩნეული ქმედების შემადგენლობა, მოწმის, ექსპერტის ან სისხლის სამართლის პროცესის სხვა მონაწილის მიერ მიცემული ჩვენება გაურკვეველი, დამაბნეველი ან/და ურთიერთსაპირისპიროა, ან როდესაც შეკითხვის დასმის საჭიროება მოსამართლის მიერ მოვლენათა თანმიმდევრობის დადგენისა და საქმის ფაქტობრივი გარემოებების იდენტიფიცირების აუცილებლობით არის განპირობებული და სხვა.

საკონსტიტუციო სასამართლომ განმარტა საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის პირველი პუნქტით გარანტირებული უფლება მიუკერძოებელ სასამართლოზე და მიუთითა, რომ სასამართლოს მიუკერძოებლობის მოთხოვნა ვრცელდება არა მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე, არამედ იმ პროცესზე, რომლის მეშვეობითაც და რომლის შედეგადაც მიიღება აღნიშნული გადაწყვეტილება. ამ პროცესში სასამართლო არა მხოლოდ ვალდებულია, იყოს მიუკერძოებელი, არამედ დიდი მნიშვნელობა ენიჭება მის გარეგნულ გამოვლინებასაც. საკონსტიტუციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოსამართლემ კითხვების დასმის უფლებამოსილება უნდა განახორციელოს გონივრული სამოსამართლო თვითშეზღუდვის პირობებში. უმთავრესი მიჯნა და ძირითადი პრინციპი, რომელიც უნდა ზღუდავდეს მოსამართლისათვის ხსენებული უფლებამოსილების გამოყენებას, არის ის, რომ მისი ფუნქცია მდგომარეობს სასამართლო სხდომაზე წარდგენილი მტკიცებულებების გამოკვლევაში, სიცხადის წახალისებასა და არა ახალი მტკიცებულებების შექმნაში. ამასთან დაკავშირებით, საკონსტიტუციო სასამართლომ დამატებით მიუთითა, რომ საქმის განმხილველი მოსამართლის მიერ შეკითხვის დასმა არ უნდა განხორციელდეს იმგვარი ენითა და ტერმინოლოგიით, ტონით, ჟესტიკულაციით, ქცევით ან ფორმითა და ინტენსივობით, რომ წარმოშვას მოსამართლის მიკერძოებულობის გონივრული ეჭვი. ამ პირობების დაცვით კი მოსამართლის მიერ კითხვის დასმა სამართლიანი განხილვის კონსტიტუციური მოთხოვნის განუყოფელი ნაწილია და საქმის სრულყოფილი გამოკვლევის, ჭეშმარიტების დადგენისკენ მიმართულ ისეთ ქმედებას წარმოადგენს, რომელიც არ ხელყოფს მხარეთა თანასწორობის და შეჯიბრებითობის ან/და სასამართლოს მიუკერძოებლობის კონსტიტუციურ მოთხოვნებს.

საკონსტიტუციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სადავო ნორმის საფუძველზე მოსამართლეს ეზღუდებოდა სამართალწარმოების პროცესში კითხვის, მათ შორის, იმ ფორმით დასმის შესაძლებლობა, რომელიც არ ხელყოფდა მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის პრინციპსა და მოსამართლის მიუკერძოებლობას. მითითებული კი აფერხებდა სისხლის სამართლის საქმეზე სიმართლის დადგენას და ზღუდავდა როგორც ბრალდებულის სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლებას, აგრეთვე დაზარალებული მხარისა და სრულიად საზოგადოების ინტერესს სამართლიანი სასამართლოს ფარგლებში, აღსრულებულიყო მართლმსაჯულება. აღნიშნული უფლებების შეზღუდვის შესაძლო ლეგიტიმურ მიზანზე მსჯელობისას კი საკონსტიტუციო სასამართლო აღნიშნა, რომ ყოველგვარ აზრს მოკლებული იქნებოდა იმის მტკიცება, რომ სამართალწარმოება, რომელიც ვერ უზრუნველყოფს საქმის სათანადოდ გამოკვლევას, სისხლის სამართლის პროცესის რომელიმე მხარის რაიმე ლეგიტიმური ინტერესისაგან მომდინარეობს ან მათ ემსახურება და რამენაირად თავსებადია სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლების კონსტიტუციურ მოთხოვნებთან. შესაბამისად, საკონსტიტუციო სასამართლომ სადავო ნორმით დადგენილი შეზღუდვა თვითმიზნურად და მართლმსაჯულების ინტერესებთან შეუთავსებლად მიიჩნია.

2022 წლის 24 ივნისის №3/5/1341, 1660 გადაწყვეტილება

2022 წლის 24 ივნისს, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პლენუმმა მიიღო გადაწყვეტილება საქმეზე „თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინებები საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-200 მუხლის მე-ნ ნაწილის პირველი წინადადების კონსტიტუციურობის თაობაზე“ (კონსტიტუციური წარდგინებები №1341 და №1660).

წარდგინებებით სადავოდ იყო გამხდარი სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის ნორმა, რომელიც განსაზღვრავდა დაკავებული ბრალდებულის მიმართ გირაოს გამოყენების წესს. კერძოდ, სადავო ნორმიდან გამომდინარე, დაკავებული პირის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების სახით გირაოს შეფარდება გირაოს უზრუნველყოფამდე, ყველა შემთხვევაში, იწვევდა ბრალდებულის პატიმრობაში ყოფნას.

წარდგინებების თანახმად, მოსამართლე არ იყო უფლებამოსილი, საქმის ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, ინდივიდუალური შეფასების შესაბამისად მიეღო გადაწყვეტილება პატიმრობის გამოყენების შესახებ, როდესაც ამას იგი მიზანშეწონილად მიიჩნევდა. იმავდროულად, სადავო ნორმა არ ითვალისწინებდა პატიმრობის შეფარდების მართლზომიერების

შეფასების შესაძლებლობას. აღნიშნული კი ეწინააღმდეგებოდა საქართველოს კონსტიტუციის მე-13 მუხლის პირველი პუნქტით განმტკიცებულ თავისუფლების უფლებას. ამგვარად, კონსტიტუციური წარდგინებების ავტორი მიიჩნევდა, რომ სასამართლოს უნდა შეძლებოდა, ყოველ ინდივიდუალურ შემთხვევაში გადაეწყვიტა, საჭირო იყო თუ არა პირის მიმართ გირაოს უზრუნველყოფის მიზნით პატიმრობის ღონისძიების გამოყენება.

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ შეაფასა რამდენად წარმოადგენდა სადავო რეგულირება გამოძიებისთვის ხელშემშლის თავიდან აცილებისა და მართლმსაჯულების ჯეროვანი განხორციელების ლეგიტიმური მიზნის მიღწევის თანაბრობიერ საშუალებას. საკონსტიტუციო სასამართლოს განმარტებით, სამართლებრივ და დემოკრატიულ სახელმწიფოში მოქმედებს პრინციპი ინდივიდის თავისუფლების სასარგებლოდ. აღნიშნული გულისხმობს, რომ პატიმრობის გზით პირის თავისუფლების შეზღუდვა არის არა წესი, არამედ გამონაკლისი. პირის თავისუფლების შეზღუდვა წარმოადგენს უკიდურეს ღონისძიებას, რომელიც გამოყენებული უნდა იქნეს მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევაში და ვითარებაში, მაშინ, როდესაც აღნიშნული ღონისძიება არის აბსოლუტურად აუცილებელი და ლეგიტიმური მიზნის მისაღწევად არ არსებობს სხვა ალტერნატივა.

სასამართლოს მითითებით, საქართველოს კონსტიტუცია ერთმანეთისგან მიჯნავს დაკავებასა და პატიმრობას. თავისთავად ის გარემოება, რომ პირი დაკავებულია, *a priori*, ვერ გახდება პატიმრობის გამართლების საფუძველი ან წინაპირობა. იმავდროულად, პატიმრობის საკითხს, მის საჭიროებასა და აუცილებლობას მოსამართლე დაკავების ფაქტისგან დამოუკიდებლად უნდა განიხილავდეს.

საკონსტიტუციო სასამართლომ არ გამორიცხა, რომ პრაქტიკაში შესაძლებელია, არსებობდეს, აღკვეთის ღონისძიების სახით, გირაოს გამოყენების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემდგომაც, გარკვეული პერიოდი ბრალდებულის მიერ სასამართლოს მხრიდან განსაზღვრული გირაოს გადახდის უზრუნველსაყოფად, გამონაკლის შემთხვევაში, პირის პატიმრობაში დატოვების ობიექტური საჭიროება. თუმცა, საკონსტიტუციო სასამართლომ განმარტა, რომ სადავო რეგულირებით, ცალკეულ შემთხვევებში, ინდივიდის ფიზიკური თავისუფლებისა და ხელშეუვალობის უფლება თვითნებურად იზღუდებოდა, რამდენადაც მის საფუძველზე პირი თავისუფლების აღკვეთის/საპატიმრო დაწესებულებაში განაგრძობდა ყოფნას იმ შემთხვევაში, როდესაც აღარ არსებობდა თავად თავისუფლების შეზღუდვის აუცილებელი, საგამონაკლისო საფუძველი. ამდენად, საკონსტიტუციო სასამართლომ გაიზიარა თეორიისკაროს

რაიონული სასამართლოს პოზიცია და მიიჩნია, რომ გირაოს დაუყოვნებლივ გადახდის უზრუნველსაყოფად პირის პატიმრობაში დატოვების აუცილებლობის თაობაზე მოსამართლემ გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს საქმის ინდივიდუალური გარემოებებიდან გამომდინარე, არსებული საფრთხეების გათვალისწინებით.

ყოველივე აღნიშნულის გათვალისწინებით, საკონსტიტუციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ სადავო ნორმით ხდებოდა ადამიანის თავისუფლებას (საქართველოს კონსტიტუციის მე-13 მუხლის პირველ პუნქტი) არათანაზომიერი შეზღუდვა, რის გამოც არაკონსტიტუციურად ცნო საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-200 მუხლის მე-6 ნაწილის პირველი წინადადების ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც გამორიცხავდა მოსამართლის მიერ ბრალდებულის გირაოს შეტანამდე გათავისუფლებას.

2022 წლის 22 დეკემბრის №3/6/813 გადაწყვეტილება

2022 წლის 22 დეკემბერს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პლენუმმა მიიღო გადაწყვეტილება საქმეზე „ალექსანდრე მელქაძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“ (კონსტიტუციური სარჩელი №813). აღნიშნულ საქმეზე სადავოდ გამხდარი ნორმა განსაზღვრავდა ამომრჩეველთა ერთიანი სიის ფორმირების წესს და ადგენდა, რომ ამომრჩეველთა ერთიანი სიაში ამომრჩეველის მონაცემები შეიტანება მისი რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით.¹⁰⁶

მოსარჩელე მხარის არგუმენტაციით, სადავო ნორმის საფუძველზე, ამომრჩეველი, რომელიც მოიხსნა საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით რეგისტრაციიდან, რომლის რეგისტრაციაც ძალადაკარგულად გამოცხადდა ან რომელიც რეგისტრირებულია მისამართის მითითების გარეშე ვერ ხვდებოდა ამომრჩეველთა ერთიანი სიაში. ამ კატეგორიის პირების ამომრჩეველთა ერთიანი სიაში მოხვედრა დამოკიდებული იყო წინასაარჩევნოდ, საქართველოს საარჩევნო კოდექსის გარდამავალი დებულებებითა და ცესკოს დადგენილებებით, დროებითი, საგამონაკლისო წესის შემუშავებაზე, რომელიც კონკრეტული არჩევნებისათვის დასახელებული კატეგორიის ამომრჩეველებს აძლევდა რეგისტრაციისა და ხმის მიცემის უფლებით სარგებლობის შესაძლებლობას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელე მხარის განმარტებით, სადავო ნორმა

¹⁰⁶ დავის საგანი სრულად: საქართველოს ორგანული კანონის „საქართველოს საარჩევნო კოდექსის“ 31-ე მუხლის მე-3 პუნქტის პირველი წინადადების (2018 წლის 27 ივლისამდე მოქმედი რედაქცია) კონსტიტუციურობა საქართველოს კონსტიტუციის 28-ე მუხლთან (2018 წლის 16 დეკემბრამდე მოქმედი რედაქცია) მიმართებით.

გამორიცხავდა აქტიური საარჩევნო უფლებით სრულყოფილად სარგებლობის შესაძლებლობას და ეწინააღმდეგებოდა საქართველოს კონსტიტუციით განმტკიცებულ საარჩევნო უფლებას.

მოპასუხის, საქართველოს პარლამენტის პოზიციით, სადავო ნორმის საფუძველზე, ამომრჩეველთა ერთიანი სიის ფორმირების პრინციპად ამომრჩევლის რეგისტრაციის ადგილის განსაზღვრა ემსახურებოდა გამართული საარჩევნო სისტემის ადმინისტრირებას. მსგავსი მიდგომა გამორიცხავდა ამომრჩეველთა ნაკადებით მანიპულირებას და, ამ გზით, აზღვევდა არჩევნების გაყალბებისა და ხმათა თანაბრობის პრინციპის დარღვევის რისკებს.

კანონმდებლობის ანალიზის, მოწმეთა ჩვენებებისა და საქმეში წარმოდგენილი მასალების საფუძველზე, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო მივიდა დასკვნამდე, რომ სადავო ნორმა ამომრჩეველთა ერთიანი სიიდან გამორიცხავდა მოსარჩელის მსგავს მდგომარეობაში მყოფ პირთა კატეგორიას. შედეგად, აღნიშნული პირებისათვის საარჩევნო უფლების ხელმისაწვდომობა, ყოველ ჯერზე, დამოკიდებული ხდებოდა წინასაარჩევნოდ დამატებითი და დროებითი საკანონმდებლო რეგულაციების შემუშავებაზე.

საკონსტიტუციო სასამართლომ განმარტა, რომ ვინაიდან აქტიური საარჩევნო უფლება ერთ-ერთი ფუნდამენტური მნიშვნელობის უფლებაა სახელმწიფოში წარმომადგენლობითი დემოკრატიული მმართველობის არსებობის გარანტირების თვალსაზრისით, დემოკრატიულ საზოგადოებაში მისი სრულყოფილი რეალიზება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. კანონმდებელმა ყველა შესაძლო ზომა უნდა მიიღოს იმისათვის, რომ არჩევნებზე მისვლა და ხმის მიცემით საკუთარი აზრის დაფიქსირება შეეძლოს ყველა იმ პირს, რომელიც საქართველოს კონსტიტუციით აღიარებულია აქტიური საარჩევნო უფლების მქონე სუბიექტად. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკონსტიტუციო სასამართლომ დაადგინა, რომ ნებისმიერი შეზღუდვა, რომელიც გამორიცხავს ცალკეული ამომრჩევლის, განსაკუთრებით კი, ამომრჩეველთა კონკრეტული კატეგორიის არჩევნებში მონაწილეობის მიღების შესაძლებლობას, მომეტებული სიფრთხილით უნდა იქნეს შერჩეული და უნდა დაექვემდებაროს მკაცრ კონსტიტუციურსამართლებრივ შემოწმებას.

საკონსტიტუციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ სადავო რეგულაცია ემსახურებოდა იმ ღირებულ საჯარო ლეგიტიმური მიზნების მიღწევას, რომელიც მოპასუხე მხარის მხრიდან იქნა დასახელებული, ხოლო შემზღუდველი ღონისძიება წარმოადგენდა აღნიშნული ლეგიტიმური მიზნების მიღწევის გამოსაძეგ და აუცილებელ საშუალებას.

ამავდროულად, საკონსტიტუციო სასამართლომ განმარტა, რომ სადავო ნორმით დაწესებული ინტენსიური შეზღუდვა, რომელიც გამორიცხავდა რეგისტრაციის არმქონე ან მისამართის მითითების გარეშე რეგისტრირებული პირების მოხვედრას ამომრჩეველთა ერთიან სიაში, ადგენდა არასამართლიან ბალანსს საარჩევნო პროცესის გამართული ადმინისტრირების უზრუნველყოფისა და აქტიური საარჩევნო უფლებით სარგებლობის სათანადო გარანტირების ინტერესებს შორის, განსაკუთრებით იმ პირობებში, როდესაც საარჩევნო ადმინისტრირების გართულებაზე აპელირების პარალელურად, კანონმდებელს, დაურეგისტრირებელი ან მისამართის მითითების გარეშე რეგისტრირებული ამომრჩევლების ხმის მიცემის უფლების უზრუნველსაყოფად, თავად ჰქონდა დამკვიდრებული განსახილველი საკითხის დროებითი, თუმცა მუდმივად განახლებადი, გარდამავალი დებულებებით მოწესრიგების ერთგვაროვანი პრაქტიკა, რაც ნათლად მიუთითებდა იმ ფაქტზე, რომ საარჩევნო კოდექსის ძირითადი დებულებებით აღნიშნული კატეგორიის პირებისთვის ამომრჩეველთა ერთიან სიაში დარეგისტრირების ზოგადი წესისაგან თუნდაც განსხვავებული, მაგრამ მყარი და არაერთჯერადი მექანიზმის შემუშავება გამართული საარჩევნო პროცესის ადმინისტრირების უზრუნველყოფის თვალსაზრისით, ცესკოსთვის არ წარმოშობდა აუწეველ ტვირთს.

ამასთან, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ არ გაიზიარა მოპასუხე მხარის პოზიცია რეგისტრაციის წახალისების მიზნით ამომრჩეველთა ერთიან სიაში მოხვედრის საგამონაკლისო წესის საარჩევნო კოდექსის გარდამავალი დებულებებით მოწესრიგებასთან დაკავშირებით და მიუთითა, რომ, ერთი მხრივ, არ დასტურდებოდა რაციონალური კავშირი პირის რეგისტრაციის წახალისებასა და ამომრჩეველთა ერთიან სიაში მოხვედრის საგამონაკლისო წესის გარდამავალი დებულებებით მოწესრიგებას შორის, ხოლო, მეორე მხრივ, აქტიური საარჩევნო უფლების უაღრესად დიდი მნიშვნელობიდან გამომდინარე, გაუმართლებელი იყო საარჩევნო უფლების მსგავსი ინტენსივობით შეზღუდვა, განყენებულად, მოქალაქეთა საცხოვრებელი ადგილის მისამართის მითითებით რეგისტრაციის წახალისების მოტივით.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკონსტიტუციო სასამართლომ არაკონსტიტუციურად ცნო საქართველოს ორგანული კანონის „საქართველოს საარჩევნო კოდექსის“ 31-ე მუხლის მე-3 პუნქტის პირველი წინადადება (2018 წლის 27 ივლისამდე მოქმედი რედაქცია) საქართველოს კონსტიტუციის 24-ე მუხლთან მიმართებით.